

Άσκηση 1.

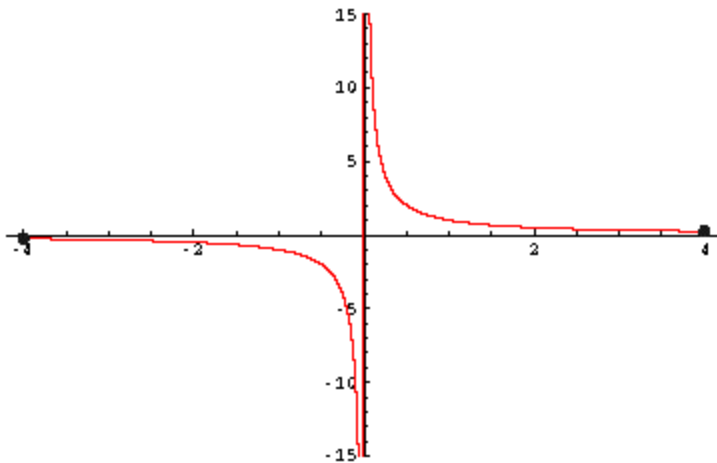
Να γίνουν οι γραφικές παραστάσεις των ακόλουθων συναρτήσεων σε χαρτί μιλιμετρέ αφού πρώτα φτιάξετε τους πίνακες των τιμών τους.

α) $y = \frac{1}{x}$, β) $y = \frac{1}{x-1}$, γ) $y = \frac{x}{x-1}$, δ) $y = -\frac{1}{(x-1)^2}$, ε) $y = \frac{x^2}{x-1}$

Να προσδιοριστούν γραφικά και με υπολογισμό οι ασύμπτωτες που υπάρχουν.

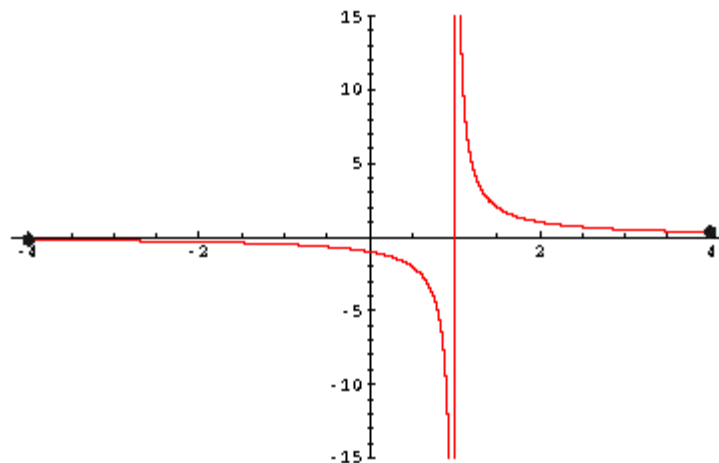
(Μονάδες 5)

ΛΥΣΗ

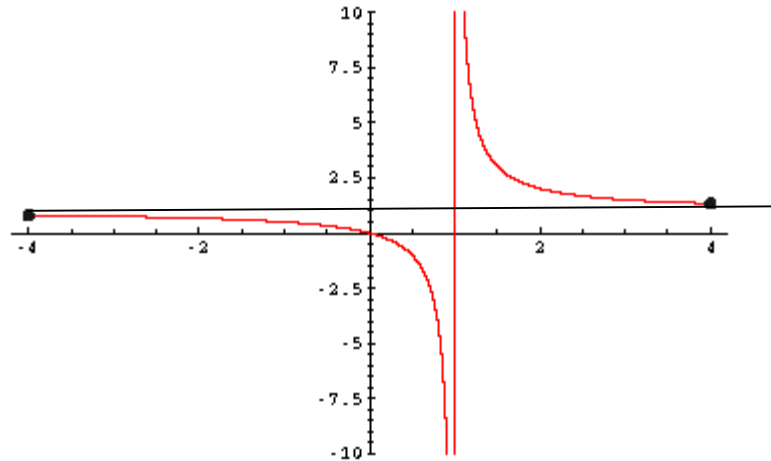
α) Επειδή $y = \frac{1}{x}$, ο παρονομαστής μηδενίζεται στο $x=0$, ο άξονας των y είναι η κατακόρυφη ασύμπτωτη. Ακόμα, επειδή $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x} = 0$, ο άξονας των x είναι η οριζόντια ασύμπτωτη.

β). Έχουμε $y = \frac{1}{x-1} \Rightarrow x-1=0 \Rightarrow x=1$. Συνεπώς υπάρχει κατακόρυφη ασύμπτωτη στο $x=1$ (σημείο μηδενισμού του παρονομαστή της συνάρτησης). Επειδή $\lim_{x \rightarrow \infty} y = 0$ ο άξονας των x είναι η οριζόντια ασύμπτωτη.

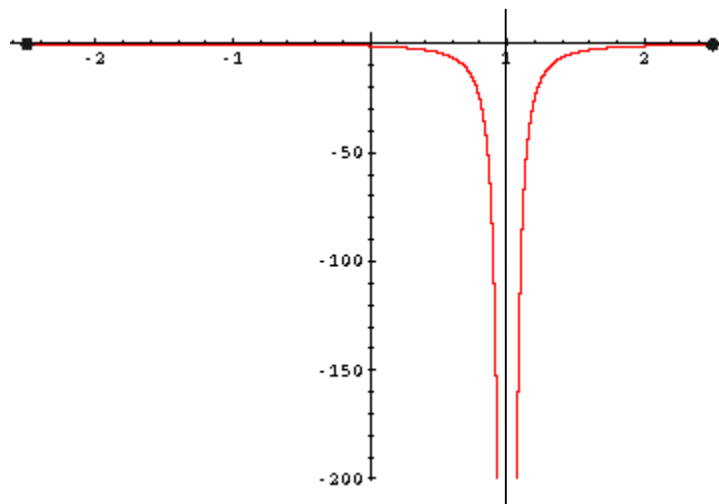

γ) Ομοίως βρίσκουμε κατακόρυφη ασύμπτωτη στο $x=1$ και οριζόντια ασύμπτωτη από το

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x}{x-1} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\frac{x}{x}}{\frac{x}{x} - \frac{1}{x}} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{1 - \frac{1}{x}} = 1 \text{ στο σημείο } y=1$$

δ) Ο παρονομαστής μηδενίζεται στο $x=1$ επομένως εκεί υπάρχει κατακόρυφη ασύμπτωτη. Επειδή και $\lim_{x \rightarrow \infty} y = 0$ ο άξονας των x είναι οριζόντια ασύμπτωτη.

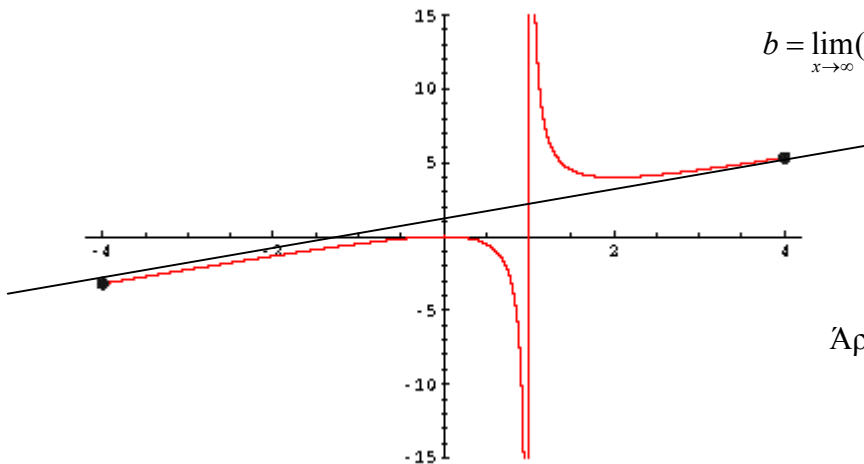
ε) Στο σημείο $x=1$ όπου μηδενίζεται ο παρανομαστής υπάρχει κατακόρυφη ασύμπτωτη. Όταν ο αριθμητής είναι πολυώνυμο βαθμού μεγαλύτερου του παρανομαστή, υπάρχει και πλάγια ασύμπτωτη της μορφής $y = ax + b$ όπου τα a, b προσδιορίζονται από τα όρια:

$$a = \lim_{x \rightarrow \infty} y', \quad b = \lim_{x \rightarrow \infty} (y - ax)$$

Εδώ έχουμε $y' = \frac{x^2 - 2x}{(x-1)^2}$ και συνεπώς

$$a = \lim_{x \rightarrow \infty} y' = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^2 - 2x}{x^2 - 2x + 1} = 1$$

$$b = \lim_{x \rightarrow \infty} (y - x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x^2}{x-1} - \frac{x^2 - x}{x-1} \right) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x}{x-1} = 1$$

Άρα η ασύμπτωτη είναι η $y = x + 1$

Άσκηση 2.

α) Να οριστεί το λ έτσι ώστε η συνάρτηση f να είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$:

$$f(x) = \begin{cases} \lambda x - 1, & x < 2 \\ \lambda x^2, & x \geq 2 \end{cases}$$

β) Να εξεταστεί ως προς την συνέχεια η συνάρτηση $f(x)$ στο σημείο $x = -3$

$$f(x) = \begin{cases} \frac{x-3}{|x+3|}, & x \neq -3 \\ 1, & x = -3 \end{cases}$$

$$\gamma) \text{ Έστω η συνάρτηση } f(x) = \begin{cases} 3\alpha e^{x+1} + x, & x \leq -1 \\ 2x^2 - \alpha x + 3\beta, & -1 < x < 0 \\ \beta \sin x + \alpha \cos x + 1, & 0 \leq x \end{cases}$$

Για ποιές τιμές των α, β η συνάρτηση f είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$;

(Μονάδες 10)

ΛΥΣΗ

α) Η f είναι συνεχής στο $(-\infty, 2)$ και στο $[2, \infty)$ ως πολυωνυμική. Θα πρέπει να είναι και στο $x=2$, δηλαδή:

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \lambda x^2 = \lim_{x \rightarrow 2^-} (\lambda x - 1) \Rightarrow 2\lambda - 1 = 4\lambda \Rightarrow \lambda = -\frac{1}{2}$$

$$\beta) f(x) = \begin{cases} \frac{x-3}{|x+3|}, & x \neq -3 \\ 1, & x = -3 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} -\frac{x-3}{x+3}, & x < -3 \\ 1, & x = -3 \\ \frac{x-3}{x+3}, & x > -3 \end{cases}$$

$$\text{Άρα: } \lim_{x \rightarrow -3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -3^-} \left[-\frac{x-3}{x+3} \right] = \lim_{x \rightarrow -3^-} \left[\frac{3-x}{x+3} \right] = \frac{6}{0} = +\infty$$

$$\text{Επίσης: } \lim_{x \rightarrow -3^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow -3^+} \left[\frac{x-3}{x+3} \right] = \frac{-6}{0} = -\infty$$

Και $f(-3) = 1$ Οπότε: $\lim_{x \rightarrow -3^-} f(x) \neq \lim_{x \rightarrow -3^+} f(x) \neq f(-3) = 1$

Άρα η f είναι ασυνεχής στο σημείο $x = -3$.

γ) Η συνάρτηση $f(x)$ είναι συνεχής στα διαστήματα:

$(-\infty, -1), (-1, 0), (0, +\infty)$. Για να είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$ πρέπει να είναι συνεχής και στα σημεία -1 και 0 .

Ελέγχουμε την συνέχεια στο σημείο $x = -1$.

Πρέπει να ισχύει: $\lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = f(-1)$

$$\text{Αλλά } f(-1) = 3\alpha e^{-1+1} + (-1) = 3\alpha e^0 - 1 = 3\alpha - 1 \quad (1)$$

Επίσης:

$$\lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^-} (3\alpha e^{x+1} + x) = 3\alpha - 1 \quad (2)$$

$$\text{και } \lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^+} (2x^2 - \alpha x + 3\beta) = 2 + \alpha + 3\beta \quad (3)$$

$$\text{Από τις (1), (2) και (3) έχουμε: } 3\alpha - 1 = 2 + \alpha + 3\beta \Rightarrow 2\alpha = 3 + 3\beta \quad (4)$$

Ελέγχουμε την συνέχεια στο σημείο $x = 0$.

Πρέπει να ισχύει: $\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = f(0)$

$$\text{Αλλά } f(0) = \beta \sin 0 + \alpha \cos 0 + 1 = \alpha + 1 \quad (5)$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (\beta \sin x + \alpha \cos x + 1) = \alpha + 1 \quad (6)$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^-} (2x^2 - \alpha x + 3\beta) = 3\beta \quad (7)$$

$$\text{Από τις (5), (6) και (7) έχουμε: } \alpha + 1 = 3\beta \quad (8)$$

Λύνω το σύστημα των (4) και (8) και προκύπτει: $\alpha = 4, \beta = \frac{5}{3}$

Άρα για αυτές και μόνο τις τιμές η συνάρτηση είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$.

Άσκηση 3.

Να υπολογιστούν τα κάτωθι όρια:

$$\alpha) \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + x - 6}{x^2 + 2x - 8}$$

$$\beta) \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{3x^3 + 2x^2 + 1}{4x^3 - x^2 + x + 2}$$

$$\gamma) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x^2 + 9} - 3}{x^2}, \text{ για } x \neq 0$$

$$\delta) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} - (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}}}{x^2}, \text{ για } x \neq 0$$

$$\epsilon) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x+1)^3 - 1}{x}$$

$$\sigma\tau) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos ax - \cos bx}{x^2}$$

(Μονάδες 10)

ΛΥΣΗ

α) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + x - 6}{x^2 + 2x - 8}$ Εάν βάλουμε το $x=2$ στον αριθμητή και παρονομαστή τότε καταλήγουμε σε απροσδιοριστία $0/0$. Κάνουμε αριθμητή και παρονομαστή γινόμενο παραγόντων:

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + x - 6}{x^2 + 2x - 8} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(x+3)(x-2)}{(x+4)(x-2)}$$

και εάν $x-2 \neq 0 \Rightarrow x \neq 2$ τότε:

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + x - 6}{x^2 + 2x - 8} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(x+3)(x-2)}{(x+4)(x-2)} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(x+3)}{(x+4)} = \frac{5}{6}$$

β) Θέλουμε να υπολογίσουμε το όριο:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{3x^3 + 2x^2 + 1}{4x^3 - x^2 + x + 2}$$

Για $x \rightarrow -\infty$ καταλήγουμε σε απροσδιοριστία της μορφής ∞/∞ .

Οπότε διαιρούμε αριθμητή και παρονομαστή με την μεγαλύτερη δύναμη του x .

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{3x^3 + 2x^2 + 1}{4x^3 - x^2 + x + 2} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\frac{3x^3}{x^3} + \frac{2x^2}{x^3} + \frac{1}{x^3}}{\frac{4x^3}{x^3} - \frac{x^2}{x^3} + \frac{x}{x^3} + \frac{2}{x^3}} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{3 + \frac{2}{x} + \frac{1}{x^3}}{4 - \frac{1}{x} + \frac{1}{x^2} + \frac{2}{x^3}} = \frac{3}{4}$$

$$\gamma) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x^2 + 9} - 3}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x^2 + 9} - 3}{x^2} \frac{\sqrt{x^2 + 9} + 3}{\sqrt{x^2 + 9} + 3} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x^2 + 9) - 9}{x^2(\sqrt{x^2 + 9} + 3)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2}{x^2(\sqrt{x^2 + 9} + 3)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{\sqrt{x^2 + 9} + 3} = \frac{1}{\sqrt{\lim_{x \rightarrow 0}(x^2 + 9)} + 3} = \frac{1}{3 + 3} = \frac{1}{6}$$

$$\delta) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} - (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}}}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\left[(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} - (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}} \right]}{x^2} \frac{\left[(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} + (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}} \right]}{\left[(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} + (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}} \right]} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x^4 + 1} - (x^2 + 1)}{x^2 \left[(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} + (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}} \right]} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x^4 + 1} - (x^2 + 1)}{x^2 \left[(x^4 + 1)^{\frac{1}{4}} + (x^2 + 1)^{\frac{1}{2}} \right]} \frac{\sqrt{x^4 + 1} + (x^2 + 1)}{\sqrt{x^4 + 1} + (x^2 + 1)} =$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^4 + 1 - x^4 - 2x^2 - 1}{x^2 (\sqrt[4]{x^4 + 1} + \sqrt{x^2 + 1})(\sqrt{x^4 + 1} + x^2 + 1)} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2x^2}{x^2 (\sqrt[4]{x^4 + 1} + \sqrt{x^2 + 1})(\sqrt{x^4 + 1} + x^2 + 1)} =$$

$$= \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-2}{(\sqrt[4]{x^4 + 1} + \sqrt{x^2 + 1})(\sqrt{x^4 + 1} + x^2 + 1)} = -\frac{1}{2}$$

(για $x \neq 0$).

$$\varepsilon). \lim_{x \rightarrow 0} \frac{(x+1)^3 - 1}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 + 3x^2 + 3x + 1 - 1}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x(x^2 + 3x + 3)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} (x^2 + 3x + 3) = 3$$

(για $x \neq 0$).

$$\sigma\tau) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos ax - \cos bx}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \left[-\frac{2 \sin\left(\frac{a+b}{2}\right)x \cdot \sin\left(\frac{a-b}{2}\right)x}{\left(\frac{a+b}{2}\right)x \cdot \left(\frac{a-b}{2}\right)x} \left(\frac{a+b}{2}\right)\left(\frac{a-b}{2}\right) \right] = \frac{b^2 - a^2}{2}$$

Άσκηση 4.

A) Να αποδειχθεί ότι: $\sin \theta \sin \phi = \frac{\cos(\theta - \phi) - \cos(\theta + \phi)}{2}$

B) Να αποδειχθεί ότι: $\tan \frac{\theta}{2} = \frac{\sin \theta}{1 + \cos \theta}$

Γ) Δίνεται η συνάρτηση: $I(\theta) = I_0 \left[\frac{\sin([\pi a \sin \theta]/\lambda)}{[\pi a \sin \theta]/\lambda} \right]^2$, $0 < \theta < \pi$

α) Για ποια τιμή του $\sin \theta$ προκύπτει $I(\theta) = 0$ για πρώτη φορά; (η μικρότερη τιμή του $\sin \theta$)

β) Να βρείτε όλες τις τιμές της γωνίας $\theta > 0$ για τις οποίες $I(\theta) = 0$.

γ) Να επαληθεύσετε ότι $I(\theta) \rightarrow I_0$ όταν $[\pi a \sin \theta]/\lambda$ τείνει στο μηδέν.

Σημείωση: Η ανωτέρω συνάρτηση είναι πολύ χρήσιμη στη Φυσική γιατί δίνει την ένταση μονοχρωματικού φωτός μήκους κύματος λ όταν περιθλάται μέσω σχισμής πλάτους a ενώ θ είναι η γωνία διάδοσης του φωτός μετά την διέλευσή του από τη σχισμή, σε σχέση με την αρχική διεύθυνση διάδοσής του.

(Μονάδες 10)

ΛΥΣΗ

A) Έχουμε:

$$\frac{\cos(\theta - \phi) - \cos(\theta + \phi)}{2} = \frac{\cos \theta \cos \phi + \sin \theta \sin \phi - \cos \theta \cos \phi + \sin \theta \sin \phi}{2} =$$

$$= \frac{2 \sin \theta \sin \phi}{2} = \sin \theta \sin \phi.$$

Β) Έχουμε:

$$\begin{aligned} \frac{\sin \theta}{1 + \cos \theta} &= \frac{\sin\left(\frac{\theta}{2} + \frac{\theta}{2}\right)}{1 + \cos\left(\frac{\theta}{2} + \frac{\theta}{2}\right)} = \frac{2 \sin \frac{\theta}{2} \cos \frac{\theta}{2}}{1 + \cos^2 \frac{\theta}{2} - \sin^2 \frac{\theta}{2}} = \\ &= \frac{2 \sin \frac{\theta}{2} \cos \frac{\theta}{2}}{\cos^2 \frac{\theta}{2} + \cos^2 \frac{\theta}{2}} = \frac{2 \sin \frac{\theta}{2} \cos \frac{\theta}{2}}{2 \cos^2 \frac{\theta}{2}} = \frac{2 \sin \frac{\theta}{2}}{2 \cos \frac{\theta}{2}} = \tan \frac{\theta}{2}. \end{aligned}$$

Γ)

α) Πρέπει $\sin\left(\frac{\pi a \sin \theta}{\lambda}\right) = 0 = \sin 0 \Rightarrow \frac{\pi a \sin \theta}{\lambda} = 2k\pi + 0$ και $\frac{\pi a \sin \theta}{\lambda} = (2k+1)\pi - 0$. Οπότε:

$$\frac{\pi a \sin \theta}{\lambda} = 2k\pi \quad (1) \quad \text{και} \quad \frac{\pi a \sin \theta}{\lambda} = (2k+1)\pi \quad (2)$$

και επειδή $0 < \theta < \pi$, η μικρότερη τιμή προκύπτει για $k=0$ από την σχέση (2): $\sin \theta = \frac{\lambda}{a}$

β) Για $\theta > 0$ και $k=0,1,2,3,4,\dots$ η (1) δίνει $\sin \theta = \frac{2\lambda}{a}, \frac{4\lambda}{a}, \frac{6\lambda}{a}, \frac{8\lambda}{a}, \dots$ ενώ η (2)

$\sin \theta = \frac{\lambda}{a}, \frac{3\lambda}{a}, \frac{5\lambda}{a}, \frac{7\lambda}{a}, \dots$ δηλ. όλες οι τιμές της θ δίνονται από τη σχέση:

$$\sin \theta = \frac{\lambda}{a}, \frac{2\lambda}{a}, \frac{3\lambda}{a}, \frac{4\lambda}{a}, \frac{5\lambda}{a}, \frac{6\lambda}{a}, \dots$$

γ) Πράγματι, θέτοντας $\frac{\pi a \sin \theta}{\lambda} = X$ έχουμε: $I(\theta) = I_0 \left(\frac{\sin X}{X} \right)^2$.

$$\lim_{x \rightarrow 0} I(\theta) = \lim_{x \rightarrow 0} \left[I_0 \left(\frac{\sin X}{X} \right)^2 \right] = I_0 \lim_{x \rightarrow 0} \left[\left(\frac{\sin X}{X} \right)^2 \right] = I_0 \cdot 1^2 = I_0$$

Άσκηση 5.

α) Να βρείτε την πρώτη παράγωγο της συνάρτησης: $y = \sin(x^2) + \sin^2 x$

β) Επίσης της: $f(x) = \frac{1}{\sqrt[3]{x^2 + x + 1}}$

γ) Αν $y = f(x)$ να υπολογίσετε την παράγωγο $\frac{dy}{dx}$ αν

I) $xy^3 - 3x^2 = xy + 5$ και II) $e^{xy} + y \ln x = \cos 2x$

δ) Να βρεθεί η δεύτερη παράγωγος της: $y = f(x) = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}}$

ε) Να δείξετε ότι η $y = xe^{\frac{x}{2}}$ είναι λύση της διαφορικής εξίσωσης:
 $4y''' - 12y'' - 15y' - 4y = 0$.

Υπόδειξη: Υπολογίστε την πρώτη, δεύτερη και τρίτη παράγωγο και αντικαταστήστε στην εξίσωση.

(Μονάδες 15)

ΛΥΣΗ

α)

$$\begin{aligned} y'(x) &= [\sin(x^2) + \sin^2 x]' = (\sin(x^2))' + (\sin^2 x)' = \\ &= \cos x^2 (x^2)' + 2 \sin x (\sin x)' = 2x \cos(x^2) + 2 \cos x \sin x \end{aligned}$$

β)

$$\begin{aligned} f(x) &= (x^2 + x + 1)^{-\frac{1}{3}} \\ f'(x) &= -\frac{1}{3}(x^2 + x + 1)^{-\frac{1}{3}-1} \frac{d}{dx}(x^2 + x + 1) \text{ και} \\ f'(x) &= -\frac{1}{3}(x^2 + x + 1)^{-\frac{4}{3}}(2x + 1) \end{aligned}$$

γ) (I)

$$\begin{aligned} \frac{d}{dx}(xy^3) - \frac{d}{dx}(3x^2) &= \frac{d}{dx}(xy) + \frac{d}{dx}(5) \Rightarrow \\ \Rightarrow y^3 \frac{dx}{dx} + x \frac{d}{dx}(y^3) - 3 \frac{d(x^2)}{dx} &= \frac{dx}{dx} y + x \frac{dy}{dx} \Rightarrow \\ \Rightarrow y^3 + 3xy^2 \frac{dy}{dx} - 6x &= y + x \frac{dy}{dx} \Rightarrow \\ \Rightarrow (3xy^2 - x) \frac{dy}{dx} &= y + 6x - y^3 \Rightarrow \frac{dy}{dx} = \frac{y + 6x - y^3}{3xy^2 - x} \end{aligned}$$

(II)

$$\begin{aligned} \frac{d}{dx}(e^{xy}) + \frac{d}{dx}(y \ln x) &= \frac{d}{dx}(\cos 2x) \\ e^{xy}(xy' + y) + \frac{y}{x} + (\ln x)y' &= -2 \sin 2x \\ y' &= -\frac{2x \sin 2x + xye^{xy} + y}{x^2 e^{xy} + x \ln x} \end{aligned}$$

$$\delta). f'(x) = \left[\left(\frac{1}{x} \right)^{\frac{1}{x}} \right]' \quad \text{Αλλά } \ln f(x) = \frac{1}{x} \ln \left(\frac{1}{x} \right) = \frac{1}{x} \ln(x^{-1}) = -\frac{1}{x} \ln x$$

$$\ln f(x) = \ln y = -\frac{1}{x} \ln x$$

$$[\ln y]' = \left[-\frac{1}{x} \ln x\right]' \Rightarrow \frac{1}{y} y' = \left(-\frac{1}{x}\right)' \ln x + \left(-\frac{1}{x}\right) (\ln x)' \Rightarrow$$

$$\text{Άρα} \Rightarrow \frac{1}{y} y' = \frac{1}{x^2} \ln x - \frac{1}{x^2} \Rightarrow \frac{y'}{y} = \frac{1}{x^2} (\ln x - 1) \Rightarrow \frac{y'}{y} = \frac{\ln x - 1}{x^2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y' = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \frac{\ln x - 1}{x^2}$$

Για τη δεύτερη παράγωγο έχουμε:

$$y'' = \left[\left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \right]' \frac{\ln x - 1}{x^2} + \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \left(\frac{\ln x - 1}{x^2}\right)' \quad \acute{\eta}$$

$$y'' = \left[\left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \frac{\ln x - 1}{x^2} \right]' \frac{\ln x - 1}{x^2} + \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \left(\frac{3x - 2x \ln x}{x^4}\right) \quad \acute{\eta}$$

$$y'' = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \left[\left(\frac{\ln x - 1}{x^2}\right)^2 + \frac{3x - 2x \ln x}{x^4} \right] \quad \acute{\eta}$$

$$y'' = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \frac{1}{x^4} [(\ln x - 1)^2 + x(3 - 2 \ln x)] = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \frac{1}{x^4} [(\ln x)^2 - 2 \ln x + 1 + 3x - 2x \ln x] \quad \text{και τελικά:}$$

$$y'' = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}} \frac{1}{x^4} [(\ln x)^2 - 2(1+x) \ln x + 3x + 1]$$

ε).

$$y' = \left(xe^{-\frac{x}{2}}\right)' = (x)' e^{-\frac{x}{2}} + x \left(e^{-\frac{x}{2}}\right)' = e^{-\frac{x}{2}} + x \left(\frac{-x}{2}\right)' e^{-\frac{x}{2}} = e^{-\frac{x}{2}} - \frac{x}{2} e^{-\frac{x}{2}} = e^{-\frac{x}{2}} \left(1 - \frac{x}{2}\right)$$

$$\begin{aligned} y'' &= \left[e^{-\frac{x}{2}} \left(1 - \frac{x}{2}\right)\right]' = \left(e^{-\frac{x}{2}}\right)' \left(1 - \frac{x}{2}\right) + e^{-\frac{x}{2}} \left(1 - \frac{x}{2}\right)' = \\ &= -\frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} \left(1 - \frac{x}{2}\right) + e^{-\frac{x}{2}} \left(-\frac{1}{2}\right) = e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{4} - \frac{1}{2}\right) - \frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} = \frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2} - 1\right) - \frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} = \\ &= \frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2} - 1 - 1\right) = \frac{1}{2} e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2} - 2\right) \end{aligned}$$

$$y''' = \left[\frac{1}{2} e^{\frac{-x}{2}} \left(\frac{x}{2} - 2 \right) \right]' = \frac{1}{2} \left(-\frac{1}{2} \right) e^{\frac{-x}{2}} \left(\frac{x}{2} - 2 \right) + \frac{1}{2} e^{\frac{-x}{2}} \frac{1}{2} = \frac{1}{4} e^{\frac{-x}{2}} \left(3 - \frac{x}{2} \right)$$

Αντικαθιστούμε και επαληθεύεται.

Άσκηση 6.

Να υπολογιστούν τα ολοκληρώματα:

α) $\int \sin x \sin 3x dx$

β) $\int \frac{2x-3}{x^2-x-2} dx$

γ) $\int \frac{2x^3-8x^2+9x+1}{x^2-4x+4} dx$

δ) $\int e^x \cos x dx$

ε) $\int_0^{\sqrt{\pi}} x^3 \cos(x^2) dx$

στ) $\int \sqrt{\sin x} \cos x dx$

ζ) $\int \frac{1+x-x^2}{\sqrt{(1-x^2)^3}} dx$

(Μονάδες 15)

ΛΥΣΗ:

α)

$$\begin{aligned} \int \sin x \sin 3x dx &= -\int (\cos x)' \sin 3x dx = -\cos x \sin 3x + \int (\sin 3x)' \cos x dx = \\ &= -\cos x \sin 3x + 3 \int \cos 3x \cos x dx = -\cos x \sin 3x + 3 \int \cos 3x (\sin x)' dx = \\ &= -\cos x \sin 3x + 3 \cos 3x \sin x - 3 \int \sin x (\cos 3x)' dx = \\ &= -\cos x \sin 3x + 3 \cos 3x \sin x + 9 \int \sin x \sin 3x dx \end{aligned}$$

Οπότε έχουμε:

$$\int \sin x \sin 3x dx = -\cos x \sin 3x + 3 \cos 3x \sin x + 9 \int \sin x \sin 3x dx \Rightarrow$$

$$\int \sin x \sin 3x dx - 9 \int \sin x \sin 3x dx = -\cos x \sin 3x + 3 \cos 3x \sin x \Rightarrow$$

$$-8 \int \sin x \sin 3x dx = -\cos x \sin 3x + 3 \cos 3x \sin x \Rightarrow$$

$$\int \sin x \sin 3x dx = \frac{1}{8} (\cos x \sin 3x - 3 \cos 3x \sin x) + c$$

2^η Λύση

Στην άσκηση 4α έχουμε δείξει την ταυτότητα:

$$2 \sin \vartheta \sin \phi = \cos(\vartheta - \phi) - \cos(\vartheta + \phi)$$

$$\int \sin x \sin 3x dx = \frac{1}{2} \int \cos(x - 3x) dx - \frac{1}{2} \int \cos(x + 3x) dx =$$

$$\text{Για } \vartheta=x \text{ και } \phi=3x \text{ έχουμε: } = \frac{1}{2} \int \cos(-2x) dx - \frac{1}{2} \int \cos(4x) dx =$$

$$= -\frac{1}{4} \sin(-2x) - \frac{1}{8} \sin(4x) = \frac{1}{4} \sin(2x) - \frac{1}{8} \sin(4x)$$

Παρατήρηση: Οι δύο λύσεις είναι ταυτόσημες αφού από τη μία μπορεί να προκύψει η άλλη. Και οι δύο μπορούν να απλοποιηθούν με τους τύπους της διπλάσιας γωνίας οπότε καταλήγουν στην απλούστερη μορφή λύσης: $\sin^3 x \cos x$.

β) $\int \frac{2x-3}{x^2-x-2} dx$ Ο παρονομαστής είναι τριώνυμο 2^{ου} βαθμού και έχει πραγματικές ρίζες τους αριθμούς -1 και 2. Επομένως:

$$\int \frac{2x-3}{x^2-x-2} dx = \int \frac{2x-3}{(x+1)(x-2)} dx \text{ Αναλύουμε σε κλάσματα την παράσταση:}$$

$$\frac{2x-3}{(x+1)(x-2)} = \frac{A}{x+1} + \frac{B}{x-2} \Rightarrow 2x-3 = A(x-2) + B(x+1) \Rightarrow$$

$$2x-3 = Ax - 2A + Bx + B \Rightarrow 2x-3 = (A+B)x + B - 2A \Rightarrow$$

$$2x = (A+B)x$$

$$-3 = B - 2A$$

Από την λύση του συστήματος προκύπτει: $A = \frac{5}{3}$ και $B = \frac{1}{3}$

Οπότε:

$$\int \frac{2x-3}{x^2-x-2} dx = \int \frac{2x-3}{(x+1)(x-2)} dx = \int \frac{5/3}{x+1} dx + \int \frac{1/3}{x-2} dx =$$

$$= \frac{5}{3} \int \frac{1}{x+1} dx + \frac{1}{3} \int \frac{1}{x-2} dx = \frac{5}{3} \ln|x+1| + \frac{1}{3} \ln|x-2| + c$$

$$\gamma) \frac{2x^3 - 8x^2 + 9x + 1}{x^2 - 4x + 4} = 2x + \frac{x+1}{x^2 - 4x + 4}$$

$$\text{Οπότε } x^2 - 4x + 4 = (x-2)^2$$

$$\frac{x+1}{x^2 - 4x + 4} = \frac{A}{(x-2)} + \frac{B}{(x-2)^2} \text{ απ' όπου } A=1, B=3$$

Αρα: $\frac{x+1}{x^2-4x+4} = \frac{1}{x-2} + \frac{3}{(x-2)^2}$

$$\int \frac{2x^3 - 8x^2 + 9x + 1}{x^2 - 4x + 4} dx = \int 2x dx + \int \frac{1}{x-2} dx + \int \frac{3}{(x-2)^2} dx =$$

$$\frac{2x^2}{2} + \ln|x-2| - \frac{3}{x-2} + C' = x^2 + \ln|x-2| - \frac{3}{x-2} + C'$$

δ) $\int e^x \cos x dx$

$$\int e^x \cos x dx = \int e^x d(\sin x) = e^x \sin x - \int \sin x d(e^x) = e^x \sin x - \int e^x \sin x dx$$

Το ολοκλήρωμα:

$$\int e^x \sin x dx = \int e^x d(-\cos x) = -e^x \cos x - \int (-\cos x) d(e^x) = -e^x \cos x + \int e^x \cos x dx$$

Οπότε το αρχικό ολοκλήρωμα γίνεται:

$$\int e^x \cos x dx = e^x \sin x - \left[-e^x \cos x + \int e^x \cos x dx \right] = e^x (\sin x + \cos x) - \int e^x \cos x dx$$

Οπότε:

$$2 \int e^x \cos x dx = e^x (\sin x + \cos x) + C'$$

$$\int e^x \cos x dx = \frac{e^x}{2} (\sin x + \cos x) + C'$$

ε) $f(x) = x^2$ $f'(x) = 2x dx$

$g(x) = \frac{1}{2} \sin(x^2)$ $g'(x) = x \cos(x^2) dx$, και εφαρμόζοντας τον τύπο της

παραγοντικής ολοκλήρωσης: $\int f(x)g'(x)dx = f(x)g(x) - \int g(x)f'(x)dx$

$$\int_0^{\frac{\sqrt{\pi}}{2}} x^3 \cos(x^2) dx = \int_0^{\frac{\sqrt{\pi}}{2}} x^2 \cdot x \cos(x^2) dx =$$

$$= \left[\frac{1}{2} x^2 \sin(x^2) \right]_0^{\frac{\sqrt{\pi}}{2}} - \int_0^{\frac{\sqrt{\pi}}{2}} x \sin(x^2) dx = \frac{1}{2} \left(\frac{\pi}{4} \right) \sin \frac{\pi}{4} - \left[-\frac{1}{2} \cos(x^2) \right]_0^{\frac{\sqrt{\pi}}{2}} =$$

$$= \frac{\sqrt{2}\pi}{16} + \frac{1}{2} \left(\frac{\sqrt{2}}{2} - 1 \right) \approx 0.1312.$$

$$\sigma\tau) \int \sqrt{\sin x} \cos x dx$$

Θέτω: $\sin x = t \Rightarrow dt = \cos x dx$. Οπότε:

$$\int \sqrt{\sin x} \cos x dx = \int \sqrt{t} dt = \int t^{1/2} dt = \frac{t^{3/2}}{3/2} + c = \frac{2}{3} t^{3/2} + c = \frac{2}{3} (\sin x)^{3/2} + c$$

ζ)

$$\begin{aligned} \int \frac{1+x-x^2}{\sqrt{(1-x^2)^3}} dx &= \int \frac{1-x^2}{\sqrt{(1-x^2)^3}} dx + \int \frac{x}{\sqrt{(1-x^2)^3}} dx = \int \frac{1-x^2}{(1-x^2)^{3/2}} dx + \frac{1}{2} \int \frac{2x}{(1-x^2)^{3/2}} dx = \\ &= \int (1-x^2)^{-3/2} dx - \frac{1}{2} \int \frac{d(1-x^2)}{(1-x^2)^{3/2}} = \int (1-x^2)^{-1/2} dx - \frac{1}{2} \int (1-x^2)^{-3/2} d(1-x^2) = \\ &= \int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx - \frac{1}{2} \int (1-x^2)^{-3/2} d(1-x^2) = \sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \int (1-x^2)^{-3/2} d(1-x^2). \end{aligned}$$

Θέτω $1-x^2 = t$ Οπότε:

$$\sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \int (1-x^2)^{-3/2} d(1-x^2) = \sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \int t^{-3/2} dt = \sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \frac{t^{-3/2+1}}{-3/2+1} =$$

$$\sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \frac{t^{-3/2+1}}{-3/2+1} + c_2 = \sin^{-1} x + c_1 - \frac{1}{2} \frac{t^{-1/2}}{-1/2} + c_2 = \sin^{-1} x + c_1 + t^{-1/2} + c_2 =$$

$$= \sin^{-1} x + \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} + C$$

Άσκηση 7.

α) Εάν $f(t) = \sin 2t\hat{i} + \cos 2t\hat{j} + \sqrt{t}\hat{k}$, να βρείτε την $f'(t)$ και την $f''(t)$.

β) Να δείξετε ότι η συνάρτηση: $f(t) = A \sin \omega t\hat{i} + B \cos \omega t\hat{j}$, ικανοποιεί την εξίσωση:

$$f''(t) + \omega^2 f(t) = 0$$

γ) Βρείτε τη διανυσματική συνάρτηση f για την οποία ισχύει:

$$f'(t) = \hat{i} + t^3\hat{j} + \left(\frac{1}{1+t^2}\right)\hat{k} \quad \text{και} \quad f(0) = 2\hat{i} - \hat{j} + 3\hat{k}$$

(Μονάδες 5)

ΛΥΣΗ

α)

$$f'(x) = 2 \cos 2t\hat{i} - 2 \sin 2t\hat{j} + \frac{1}{2} t^{-1/2} \hat{k}$$

$$f''(x) = -4 \sin 2t\hat{i} - 4 \cos 2t\hat{j} - \frac{1}{4} t^{-3/2} \hat{k}$$

β)

$$f'(t) = \omega A \cos \omega t \hat{i} - \omega B \sin \omega t \hat{j}$$

$$f''(t) = -\omega^2 A \sin \omega t \hat{i} - \omega^2 B \cos \omega t \hat{j}$$

$$\text{οπότε : } f''(t) + \omega^2 f(t) = [-\omega^2 A \sin \omega t \hat{i} - \omega^2 B \cos \omega t \hat{j}] + \omega^2 [A \sin \omega t \hat{i} + B \cos \omega t \hat{j}] = 0$$

γ) Ολοκληρώνοντας έχουμε:

$$f(t) = \int f'(t) dt \Rightarrow f(t) = \int [\hat{i} + t^3 \hat{j} + (\frac{1}{1+t^2}) \hat{k}] dt \Rightarrow$$

$$f(t) = (t + c_1) \hat{i} + (\frac{t^4}{4} + c_2) \hat{j} + (\tan^{-1} t + c_3) \hat{k}$$

Για $t=0$ έχουμε:

$$f(0) = c_1 \hat{i} + c_2 \hat{j} + c_3 \hat{k} = 2\hat{i} - \hat{j} + 3\hat{k} \quad \text{Άρα: } c_1 = 2, c_2 = -1, c_3 = 3 \text{ και}$$

$$f(t) = (t + 2) \hat{i} + (\frac{t^4}{4} - 1) \hat{j} + (\tan^{-1} t + 3) \hat{k}$$

Άσκηση 8.

Να μελετηθεί πλήρως η συνάρτηση: $f(x) = \frac{x^2 - 5}{x - 3}$.

(Μονάδες 5)

ΛΥΣΗ

Πρέπει $x - 3 \neq 0 \Rightarrow x \neq -3$. Από την

$$f(x) = 0 \text{ προκύπτει: } \frac{x^2 - 5}{x - 3} = 0 \Rightarrow x^2 = 5 \Rightarrow x = \pm \sqrt{5}.$$

Η πρώτη παράγωγος είναι:

$$f'(x) = \left(\frac{x^2 - 5}{x - 3} \right)' = \frac{2x(x - 3) - (x^2 - 5)}{(x - 3)^2} = \frac{2x^2 - 6x - x^2 + 5}{(x - 3)^2} = \frac{x^2 - 6x + 5}{(x - 3)^2}. \text{ Συνεπώς από}$$

την $f'(x) = 0$ έχουμε:

$$\frac{x^2 - 6x + 5}{(x - 3)^2} = 0 \Rightarrow (x - 5)(x - 1) = 0 \Rightarrow x = 5 \quad \eta' \quad x = 1. \text{ Ομοίως:}$$

$$f''(x) = \left(\frac{x^2 - 6x + 5}{(x - 3)^2} \right)' = \frac{(2x - 6)(x - 3)^2 - 2(x - 3)(x^2 - 6x + 5)}{(x - 3)^4} =$$

$$= \frac{2x^2 - 6x - 6x + 18 - 2x^2 + 12x - 10}{(x - 3)^3} \Rightarrow f''(x) = \frac{8}{(x - 3)^3}. \text{ Άρα } f''(x) \neq 0$$

Επειδή ο αριθμητής είναι μεγαλύτερου βαθμού από τον παρονομαστή, εκτός από την κατακόρυφη ασύμπτωτη στο $x=3$ θα έχουμε και πλάγια ασύμπτωτη της μορφής:

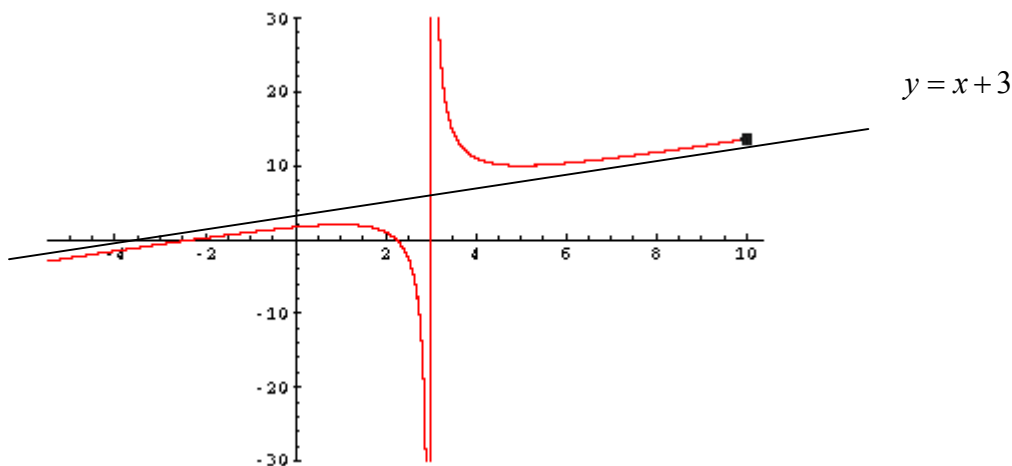
$$y = ax + b. \text{ Προσδιορίζουμε το } a: a = \lim_{x \rightarrow \infty} f'(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^2 - 6x + 5}{x^2 - 6x + 9} = 1. \text{ Άρα } a=1. \text{ Ομοίως,}$$

$$b = \lim_{x \rightarrow \infty} (f(x) - x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x^2 - 5}{x - 3} - x \right) = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x^2 - 5 - x^2 + 3x}{x - 3} \right) = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{3x - 5}{x - 3} \right) = 3.$$

Συνεπώς $b=3$ και η ασύμπτωτη είναι : $y = x + 3$. Για $x=0$, $y=3$ ενώ για $y=0$ $x= -3$.

Δηλαδή η πλάγια ασύμπτωτη τέμνει τον άξονα των x στο σημείο $(-3,0)$ και τον άξονα των y στο $(0,3)$. Συνεπώς έχουμε τον ακόλουθο Πίνακα τιμών και τη γραφική παράσταση:

x	-	$-\sqrt{5}$	0	1	$\sqrt{5}$	3	5					
f	-	0	+	$5/3$	+	2	+	0	-	+	10	+
f'	+	+	+	0	-	-	-	0	+			
f''	-	-	-	-	-	+	+					

Άσκηση 9.

1.) Να ευρεθεί το εμβαδόν των χωρίων που περικλείονται:

α) Από την $f(x) = 4x^2 + 2$ και τις ευθείες $x = 0$ και $x = 2$.

β) Από τις $f(x) = 2 - x^2$ και $g(x) = x^2$.

γ) Από την ευθεία $y = x + 2$ και την καμπύλη $y = x^2$.

δ) Από την $f(x) = x$ και $g(x) = \frac{x^3}{4}$ στο διάστημα $[-1, 2]$.

2) Δίδεται η συνάρτηση $f(x) = \alpha x^2 + \beta$ με $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$.

α) Να προσδιοριστούν τα α, β ώστε $\int_0^1 f(x) dx = \frac{7}{3}$ και $\int_1^2 f(x) dx = \frac{31}{3}$.

β) Να υπολογιστεί το εμβαδόν του χωρίου, που ορίζεται από τον άξονα των x , την καμπύλη $f(x)$ και τις ευθείες $x = 0$ και $x = 2$.

Σε κάθε περίπτωση να κάνετε πρόχειρα τις γραφικές παραστάσεις.

(Μονάδες 15)

ΛΥΣΗ

1.) Υπολογίζουμε τα εμβαδά των χωρίων:

$$\alpha) E = \int_0^2 (4x^2 + 2) dx = \left[\frac{4x^3}{3} + 2x \right]_0^2 = \frac{44}{3} \text{ τετρ. μονάδες.}$$

β) Το σύστημα $y = 2 - x^2$ και $y = x^2$ έχει λύσεις $x_1 = -1$ και $x_2 = 1$. Άρα

$$E = \int_{-1}^1 (2 - x^2 - x^2) dx = \left[2x - 2 \frac{x^3}{3} \right]_{-1}^1 = \frac{8}{3} \text{ τετρ. μονάδες.}$$

γ) Το σύστημα $y = x + 2$ και $y = x^2$ έχει λύση $x = 2$ και $x = -1$. Οπότε:

$$E = \int_{-1}^2 (x + 2 - x^2) dx = \left[\frac{x^2}{2} + 2x - \frac{x^3}{3} \right]_{-1}^2 = \frac{27}{6} = \frac{9}{2} \text{ τετρ. μονάδες.}$$

δ) Το σύστημα $y = x$ και $y = \frac{x^3}{4}$ έχει λύση $x = 0$ και $x = \pm 2$. Οπότε:

$$E = \int_0^2 \left(x - \frac{x^3}{4} \right) dx + \int_{-1}^0 \left(\frac{x^3}{4} - x \right) dx = \left[\frac{x^2}{2} - \frac{x^4}{16} \right]_0^2 + \left[\frac{x^4}{16} - \frac{x^2}{2} \right]_{-1}^0 = \frac{23}{16} \text{ τετρ. μονάδες.}$$

2.)

α) Υπολογίζω το ολοκλήρωμα :

$$\int_0^1 (\alpha x^2 + \beta) dx = \left[\alpha \frac{x^3}{3} + \beta x \right]_0^1 = \frac{\alpha}{3} + \beta \quad (1)$$

$$\text{Ομοίως υπολογίζουμε το ολοκλήρωμα: } \int_1^2 (\alpha x^2 + \beta) dx = \left[\alpha \frac{x^3}{3} + \beta x \right]_1^2 = \frac{7\alpha}{3} + \beta \quad (2)$$

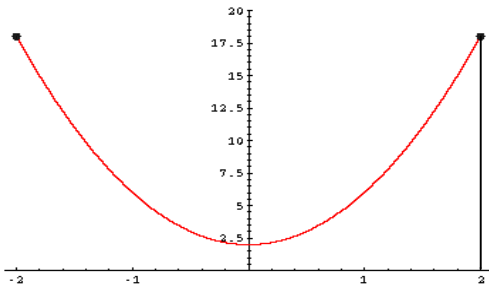
$$\text{Οπότε: } \left. \begin{array}{l} \frac{\alpha}{3} + \beta = \frac{7}{3} \\ \frac{7\alpha}{3} + \beta = \frac{31}{3} \end{array} \right\} \text{ και λύνοντας το σύστημα βρίσκουμε: } \alpha = 4 \text{ και } \beta = 1.$$

Επομένως η συνάρτηση είναι: $f(x) = 4x^2 + 1$

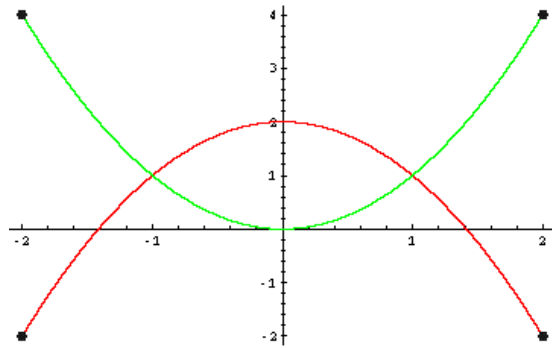
β) Το ζητούμενο εμβαδόν είναι: $E = \int_0^2 f(x)dx = \int_0^2 (4x^2 + 1)dx = \left[\frac{4x^3}{3} + x\right]_0^2 = \frac{38}{3}$ τετρ. μονάδες.

Γραφικές παραστάσεις Άσκησης 9

1)

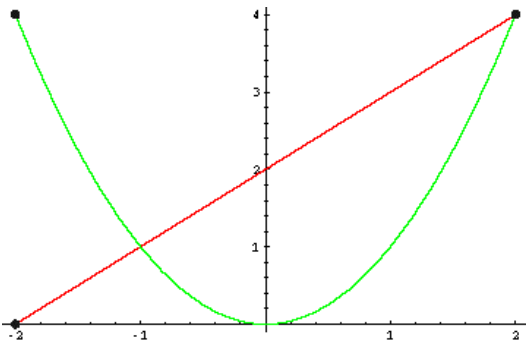
(α) $f(x) = 4x^2 + 2$

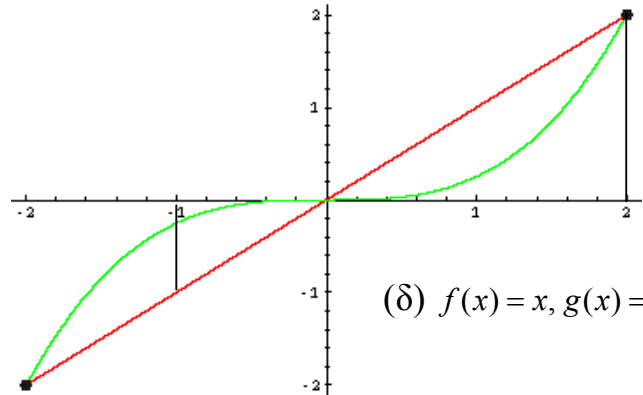
(β)

$$f(x) = 2 - x^2$$

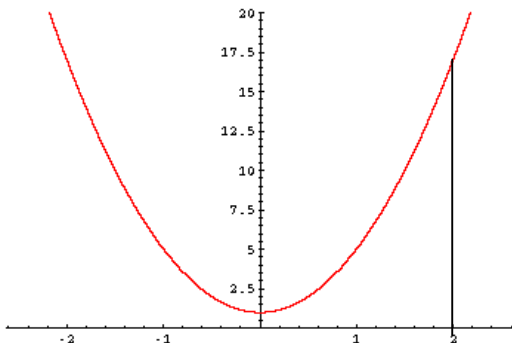
$$g(x) = x^2$$

γ) $y = x + 2$, $y = x^2$

(δ) $f(x) = x$, $g(x) = \frac{x^3}{4}$

2)

(β) $f(x) = 4x^2 + 1$

Άσκηση 10

A) Να βρεθεί η εξίσωση κύκλου που έχει κέντρο το σημείο $K(2,4)$ και εφάπτεται της ευθείας $3x+4y-12=0$.

Να υπολογιστούν οι συντεταγμένες του σημείου επαφής.

B) Δίδεται η έλλειψη: $9x^2+16y^2=576$. Να βρεθούν τα μήκη του μεγάλου και μικρού ημιάξονα, η εκκεντρότης, οι συντεταγμένες των εστιών.

Γ) Να βρεθεί η εξίσωση της υπερβολής η οποία έχει κέντρο την αρχή των αξόνων, μια κορυφή το σημείο $A(6,0)$ και της οποίας μια ασύμπτωτη έχει εξίσωση: $4x-3y=0$. Βρείτε επίσης την εστιακή απόσταση γ και την εκκεντρότητα της υπερβολής.

(Μονάδες 10)

Λύση

A) Η εξίσωση κύκλου δίδεται από την σχέση:

$(x-x_0)^2+(y-y_0)^2=R^2$ όπου (x_0,y_0) είναι οι συντεταγμένες του κέντρου K και R η ακτίνα του. Επομένως έχουμε:

$$(x-2)^2+(y-4)^2=R^2$$

Αρκεί να βρούμε την ακτίνα R του κύκλου που είναι η απόσταση του κέντρου K από την εφαπτομένη ευθεία. Οπότε:

$$R = \frac{Ax_0 + By_0 + \Gamma}{\sqrt{A^2 + B^2}} \Rightarrow R = \frac{3 \cdot 2 + 4 \cdot 4 - 12}{\sqrt{3^2 + 4^2}} = \frac{10}{5} = 2$$

Οπότε:

$$(x-2)^2+(y-4)^2=4$$

Για τις συντεταγμένες του σημείου επαφής πρέπει οι δύο εξισώσεις του κύκλου και της ευθείας να συναληθεύουν. Άρα λύνω το σύστημα:

$$\begin{cases} (x-2)^2+(y-4)^2=4 \\ 3x+4y-12=0 \end{cases} \text{ Οι λύσεις προκύπτουν } x=4/5 \text{ και } y=12/5.$$

B) Η εξίσωση της έλλειψης γράφεται:

$$\frac{x^2}{64} + \frac{y^2}{36} = 1$$

Άρα: $a=8$ και $b=6$

$$\text{Οπότε: } \gamma = \sqrt{a^2 - b^2} = 2\sqrt{7}$$

Επομένως οι συντεταγμένες των εστιών είναι: $(2\sqrt{7}, 0)$ και $(-2\sqrt{7}, 0)$.

Η εκκεντρότης δίνεται από τη σχέση:

$$\varepsilon = \frac{\gamma}{\alpha} = \frac{2\sqrt{7}}{8} = \frac{\sqrt{7}}{4}$$

Γ) Η εξίσωση της υπερβολής είναι της μορφής:

$$\frac{x^2}{\alpha^2} - \frac{y^2}{\beta^2} = 1$$

Επειδή το σημείο $A(6,0)$ είναι κορυφή της υπερβολής έχουμε:

$$\frac{x^2}{\alpha^2} - \frac{y^2}{\beta^2} = 1 \Rightarrow \frac{6^2}{\alpha^2} - \frac{0^2}{\beta^2} = 1 \Rightarrow \frac{36}{\alpha^2} = 1 \Rightarrow \alpha^2 = 36 \Rightarrow \alpha = 6$$

Επειδή η ασύμπτωτη έχει εξίσωση: $4x - 3y = 0 \Rightarrow y = \frac{4}{3}x$ έχουμε:

$$\frac{\beta}{\alpha} = \frac{4}{3} \Rightarrow \beta = \frac{4}{3}\alpha \Rightarrow \beta = \frac{4 \cdot 6}{3} \Rightarrow \beta = 8$$

Οπότε η εξίσωση της υπερβολής είναι :

$$\frac{x^2}{36} - \frac{y^2}{64} = 1.$$

Η εστιακή απόσταση γ βρίσκεται από την σχέση:

$$\beta = \sqrt{\gamma^2 - \alpha^2} \Rightarrow \beta^2 = \gamma^2 - \alpha^2 \Rightarrow \gamma^2 = \beta^2 + \alpha^2 \Rightarrow \gamma = \sqrt{\beta^2 + \alpha^2} = 10$$

Οπότε η εκκεντρότητα είναι: $\varepsilon = \frac{\gamma}{\alpha} = \frac{10}{6} = \frac{5}{3}$.